

amirmansour78@yahoo.com

امیر منصور

کاترین آ. ستکانیان
 نوازنده اولین صفحه پیانوی سولو
 پس از سال ۱۳۰۰ شمسی

مقدمه

ورود سازهای فرنگی به عرصه موسیقی ایرانی در دوره قاجار، در پی نفوذ روزافزون سیاسی غرب و به موازات رسوخ فرنگی مآبی که در اغلب جنبه های اجتماعی و فرهنگی ایران اتفاق می افتد، تدریجا جایگزین سازهای سنتی می گردند . پیانو، ویولن و فلوت از سویی راه را بر سنتور، کمانچه و نی می بندند و از سویی دیگر ناگزیر به انعطاف و انطباق با موسیقی ایرانی می شوند تا بتوانند ادامه حیات خود در این بحر بیکران را تضمین کنند. پیانو با ویژگی های خویش، پیشگام این تعامل بوده است و ابداع کوک شور برای پیانو توسط محمد

صادقخان رییس (سرورالملک) را می توان نقطه عطفی در این مسیر دانست. گسترش آموزش پیانو که اساسا توسط اساتید موسیقی قشون صورت می گرفت در نهایت به متروک و مهجور ماندن سنتور و رونق بازار پیانو انجامید.

مطالعات دیسکوگرافی نیز گویای برجسته شدن تدریجی نقش پیانو در موسیقی ایرانی می باشد. در سال ۱۲۸۸ شمسی (۱۹۰۹م) در لندن از نواختن نغمه های ایرانی با پیانو توسط حبیب الله خان شهردار (مشیر همایون) آثار متعددی ضبط می گردد که بالغ بر ۹ صفحه سولوی پیانو در بین آن ها مشاهده می گردد. در اواخر دوره قاجاریه علاوه بر مشیر همایون به چهره هایی چون مرتضی محجوبی و حسین استوار برمی خوریم که نوازندگان بنام پیانو بوده اند و بعدها آثار فراوانی از ایشان بر روی صفحه های ۷۸ دور به یادگار می ماند اما نکته بسیار بدیع و جالب آن که اولین صفحه پیانوی شناخته شده پس از سال ۱۳۰۰ شمسی متعلق به دوشیزه **کاترین آ. ستکانیان** است که در سال ۱۳۰۶ بر روی صفحه های پلیفون ضبط گردیده و پیش درآمد و تصنیف ماهر را به صورت تکنوازی اجرا می نماید.

بی تردید کاترین آ. ستکانیان اولین بانوی پیانیست ایرانی است که اثری از وی بر صفحه های سنگی ضبط شده و اگرچه تا به امروز از بیوگرافی وی هیچ اطلاعاتی از وی در دست نیست، اما صفحه بجا مانده از وی، علاوه بر ثبت کردن نام و پیش کسوتی وی بر زنان پیانیست ایرانی در تاریخ موسیقی ما، هنرنمایی وی را از ورای سال هایی طولانی در معرض قضاوت قرار می دهد. این روی صفحه، اولین اجرای سلو “مرغ سحر” با پیانو است.

